

UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN IAȘI

FACULTATEA DE LITERE

ȘCOALA DOCTORALĂ DE STUDII FILOLOGICE

**AFROFUTURIST FICTION:
BETWEEN POLITICAL ENTERPRISE AND
AESTHETIC ENDEAVOR**

Rezumatul tezei de doctorat

Conducător de doctorat:

Prof. univ. dr. Codrin Liviu Cuțitaru

Doctorand(ă):

Stoica E. Laura-Victoria

Iași 2025

UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN IAȘI

FACULTATEA DE LITERE

ȘCOALA DOCTORALĂ DE STUDII FILOLOGICE

**AFROFUTURIST FICTION:
BETWEEN POLITICAL ENTERPRISE AND
AESTHETIC ENDEAVOR**

(„Ficțiunea afro-futuristă: între proiect politic și demers estetic”)

Conducător de doctorat:

Prof. univ. dr. Codrin Liviu Cuțitaru

Doctorand(ă):

Stoica E. Laura-Victoria

Iași 2025

TABLE OF CONTENTS

Introduction

Chapter I: Theoretical Approaches to Afro-Futurist Fiction

- 1.1. Critical Landmarks in the Interpretation of Afrofuturism
- 1.2. Afrofuturism and the Struggle for Black Representation in Popular Sci-Fi Discourse
- 1.3. Afrofuturism and the Question of Genre as Political and Aesthetic Strategy
- 1.4. Afrofuturism and the Question of Black Feminism as a Political and Aesthetic Strategy

Chapter II: Octavia Butler: Re-Writing Humanity

- II.1. Octavia Butler's Relation to Race, Gender, and Humanity
- II.2. *Dawn* and the Subversion of Anglo-American Hierarchies: Re-Writing the Alien
- II.3. *Adulthood Rites* and the Captivity Narrative: Re-Writing the Prisoner/Slave
- II.4. *Imago* and Butler's Interrogation of the Gothic Narrative: Re-Writing the Creator

Chapter III: Nalo Hopkinson and Janelle Monáe: Re-Writing Language

- III.1. Nalo Hopkinson's Relation to Transnationalism and Hybridity
- III.2. *Midnight Robber*: Afrofuturist Prose and the Creolization of the Novel
- III.3. Janelle Monáe's Relation to Transculturality and Transmediality
- III.4. *Metropolis*: Afrofuturist Music and the Creolization of Black Women's Discourse

Chapter IV: Helen Oyeyemi: Re-Writing the History of Blackness

IV.1. Helen Oyeyemi's Relation to Black History and Colonialism

IV.2. *The Icarus Girl*: African Realism and the Dangerous Return to the Motherland

IV.3. *White is for Witching*: Afropessimism and the Specter of Miscegenation

Chapter V: Was Shakespeare an Afrofuturist?: Re-Writing the Human

V.1. *Titus Andronicus* and *Antony and Cleopatra*: Precursors of Black Pride

V.2. Roy A. Wise's Production of *Much Ado About Nothing*: Are Classics the Future?

Conclusions

Bibliography

Appendix

Rezumatul tezei de doctorat

Afrofuturist Fiction: Between Political Enterprise and Aesthetic Endeavor

(„Ficțiunea afro-futuristă: între proiect politic și demers estetic”)

Cuvinte cheie: alteritate; rasă; feminism; (științifico-)fantastic; recuperare; reinterpretare.

1. Motivația și oportunitatea alegerii temei

Această teză își propune să reevalueze Afrofuturismul dintr-o perspectivă dublă: ca mișcare politică, necesară dezvoltării unei noi conștiințe a persoanelor de origine africană, și ca direcție estetică, care poate facilita geneza de noi genuri artistice și reinterpretarea formulelor literare în mod inovator și edificator.

Manifestat pentru prima dată în Statele Unite ca împletire aparent contradictorie de progres științific și culturi ancestrale, Afrofuturismul își propune să exploreze posibilitatea de integrare a rădăcinilor culturale africane într-un viitor dominat de tehnologie și științele exacte. Coagulată în anii '70 ai secolului XX și teoretizată începând cu anii '90 ai aceluiași secol, ficțiunea afrofuturistă a fost criticată în spațiul european ca fiind derivată dintr-o mișcare puternic politizată, cu scopuri strict sociale și politice. Dat fiind că ficțiunea afrofuturistă se reclamă, în mod egal, din artele performative ale anilor '70 și tradițiile artistice orale ale comunității afro-americane, lucrarea de față își propune să analizeze fenomenul ficțiunii afrofuturiste dintr-o dublă perspectivă; în primul rând, ca demers de remediere a inegalităților de putere inter-rasiale în context anglo-american și crearea unor precedente de reprezentare pozitivă a afro-americanilor în literatură și media; în al doilea rând, ca posibilitate de reînnoire și îmbogățire a paradigmei literar-artistice universale prin multi-disciplinaritatea și hibridizarea curentului afrofuturist, mai precis prin interogarea critică a tradițiilor africane și europene, și încorporarea, în textul literar, a unor elemente specifice celorlalte arte africane, precum caracterul oral, umorul sau vizualitatea.

Așadar, în cadrul cercetării, se vor urma aceste două axe de analiză, prin apelul la două ipostaze ale teoriei critice: pe de o parte, teorii feministe intersecționiste, centrate pe impactul sistemului patriarhal rasist asupra producțiilor literare, și teorii ale textului literar ca

instrument politico-social, de articulare a relațiilor de putere și de negociere a reprezentărilor pozitive sau negative, complexe sau unilaterale ale rasei și genului; pe de altă parte, se vor avea în vedere teorii postmoderne de origine deconstructivistă axate pe intertextualitate și hibridizare a genurilor literare și artistice, care urmăresc atât traseul rescrierii și reinterpretării tradiției literare, cât și jocul noii estetici a interdisciplinarității între diferite arte și medii de exprimare. (Unii critici afro-americani consideră că principala tehnică de țesere tipic afro-americană, “quilting”, se poate aplica și creației literare afro-americane, fapt ce ar plasa, încă o dată, ficțiunea afrofuturistă în tendințele ficțiunii postmoderne universale). De asemenea, lucrarea își propune să reevalueze și revalorizeze genuri literare trecute sub tăcere de canonul literar tradițional sau bagatelizate pentru asocierea cu industria divertismentului, precum genul științifico-fantastic și romanul pentru tineret.

2. Stadiul cercetării științifice în domeniu și aportul personal

Teoretizat de critici începând cu anii '90 ai secolului trecut, în paralel cu dezvoltarea și consolidarea pe plan literar, Afrofuturismul a fost preponderent analizat ca replică în cheie critică la științifico-fantasticul tradițional al lumii occidentale. În eseu *Black to the Future* (1994), jurnalistul american Mark Dery descrie ficțiunea afrofuturistă ca ansamblu de opere de ficțiune speculativă care abordează teme și preocupări specifice afro-americanilor, în contextul unei culturi tehnologice futuriste. Deși denumirea a luat naștere în Statele Unite și, prin urmare, viza inițial acele opere de ficțiune bazate pe reinterpretarea istoriei afro-americanilor, termenul „Africanfuturism” a evoluat, prin contribuțiile autorilor și criticilor diasporici, într-un termen generic și aplicabil ficțiunii speculative realizate de și pentru diaspora africană în ansamblul ei.

Termenul „Africanfuturism” este un termen flexibil, care a evoluat foarte mult în ultimele decenii, extinzându-se artelor vizuale și performative, dar și proiectelor multi-disciplinare. Cu toate acestea, termenul a desemnat, inițial, o serie de idei și teme specifice, preluate din literatura științifico-fantastică tradițională și deconstruite în cheie africană. Astfel, unul dintre elementele recurente ale Africanfuturismului este figura Celuilalt, reprezentat ca ființă extraterestră, mutant, robot etc. Acestea sunt tipologii care se regăsesc și în genul științifico-fantastic, dar în contextul Africanfuturismului, ele rezonază cu istoria unică a diasporei africane. În fapt, aceste tipologii și-ar avea originea în istoria populațiilor de origine africană

din spațiul anglo-american, descendenți ai sclavilor africani dezrădăcinați din familie, cultură și țara natală și alienați de statutul uman prin norme sociale, legale și științifice, așadar, moștenitori ai unei alterități în care au fost forțați să existe. Unii teoreticieni, precum Lonny Avi Brooks, susțin că Afrofuturismul s-a născut din distorsionarea istoriei de către hegemonia occidentală asupra științei și culturii și, deci, din ideologia rasistă a imaginației albe, fapt ce a făcut necesară reinventarea viitorului din perspectiva alterității.

Cele mai multe cercetări din domeniu s-au concentrat, așadar, pe delimitarea Afrofuturismului de genul științifico-fantastic tradițional, postulând angajarea politico-socială a curentului. Date fiind temele predilecte ale autorilor afrofuturiști (dintre care amintim supra-tehnologizarea societății, interacțiunea cu civilizațiile extraterestre, reorganizarea socială în context post-apocaliptic), este dificil de trasat o disociere clară a Afrofuturismului de genul științifico-fantastic, mai ales prin prisma teoriilor postmoderne ale textului, care insistă asupra interacțiunilor și asemănarilor voluntare sau involuntare dintre replică și genul-sursă. Într-adevăr, dacă ar fi să luăm în considerare autorii citați de Dery în eseul său ca reprezentanți ai Afrofuturismului, cei mai mulți dintre aceștia se consideră, în primul rând, autori de ficțiune științifico-fantastică, care recunosc deschis influența genului asupra creației personale (Octavia Butler și Nalo Hopkinson, relevante pentru studiul nostru, sunt doar două exemple).

Cu toate acestea, efortul de delimitare și politizare a genului afrofuturist rămâne constant, fiind confirmat de contribuțiile principalilor teoreticieni din domeniu. Lisa Yaszek precizează că Afrofuturismul nu poate fi descris doar ca o subcategorie a științifico-fantasticului, pentru că am risca să pierdem din vedere specificitatea culturală a acestui curent. Utilă în acest context este definiția oferită de Yaszek, devenită, în timp, cea mai vehiculată definiție a curentului: Afrofuturismul este o „paradigmă estetică mai largă, care cuprinde o gamă variată de artiști, specializați în diferite genuri și medii, circumscriși curentului prin interesul lor comun pentru proiectarea viitorului comunităților africane” (Yaszek 42). De asemenea, în articolul *Further Considerations on Afrofuturism* (2003), Kodwo Eshun prezintă opoziția crucială care ar exista între genul științifico-fantastic și Afrofuturism. Teoreticianul conturează un portret ideologic al ficțiunii științifico-fantastice, definită, astfel, ca instrument de conceptualizare ficțională a viitorului umanității cu scopul facilitării lui concrete, proiect mijlocit de perpetuarea anumitor inegalități sociale. Afrofuturismul se constituie ca încercare de răsturnare ideologică a acestui gen literar marcat de hegemonia culturală a sferei anglo-americe, care perpetuează sau reiterează inechitatea socială și dezechilibrele de putere, și în care diaspora africană este ignorată sau stereotipizată. Așadar, Afrofuturismul ar fi un

instrument de protest, o modalitate de a redobândi controlul atât asupra viitorului diasporei, cât și asupra reprezentărilor de ordin istoric, plasând, în prim plan, o istorie alternativă sau o recontextualizare a istoriei oficiale.

Ca alternativă, Afrofuturismul își propune să abordeze tehnologiile viitorului dintr-un punct de vedere (re)înrădăcinat în experiența diasporei africane. Astfel, viziunea afrofuturistă se construiește, de multe ori, pe invocarea unor elemente din sfera unor civilizații africane puternice sau influente, precum Egiptul Antic sau regatul antic al Nubiei. „Ascendența Egiptului și a Nubiei în lumea antică reprezintă dovada faptului că în momente ale istoriei premergătoare colonizării, culturile populațiilor de culoare au fost suficient de avansate încât să conducă societăți și să modeleze cunoașterea globală” (Womack 81). Referințele la Egiptul Antic și la Nubia sunt, prin urmare, frecvente, deoarece, pe de o parte, aceste două civilizații africane sunt recunoscute pentru gradul înalt de tehnologizare atins la momentul existenței lor, iar pe de altă parte, există o suficient de bogată literatură istoriografică și ficțională, care să permită revitalizarea și reistoricizarea lor în discursurile contemporane ale diasporei africane.

În mod remarcabil, multe dintre operele de ficțiune afrofuturistă tind să aibă o femeie de origine africană ca protagonistă. Într-un capitol dedicat tradiției orale africane, *The African Cosmos for Modern Mermaids*, Ytasha Womack susține că această centralitate a femeii africane se datorează revalorizării, de către autorii afrofuturiști, a miturilor și legendelor diasporei africane, multe dintre ele centrate pe o figură feminină cu rol de (re)mediere. Afrofuturismul aduce în prim plan ideea unei divinități de ordin feminin, reiteratoare a unor principii precum creativitatea, intuiția, spiritualitatea. Rezultă de aici o trăsătură fundamentală a ficțiunii afrofuturiste: încercarea de valorificare a științei și tehnologiei nu prin prisma unui capitalism individualist, ci din perspectiva posibilității de mediere între comunități și de remediere a unei istorii distorsionante printr-un efort comun de (re)conștientizare.

Prin dialogul cu cercetătorii amintiți, s-a avut în vedere o scurtă conceptualizare a eforturilor de teoretizare a ficțiunii afrofuturiste, eforturi al căror numitor comun îl constituie recuperarea unor conținuturi și forme puțin privilegiate de istorie, prin contrapunctul fanteziei și al speculativului. Totodată, remarcăm o tendință de circumscriere a esteticului în sfera socialului în contextul actual, fapt ce justifică o abordare mai nuanțată, generată de explorarea posibilităților literar-artistice. Așadar, în cadrul lucrării, ficțiunea afrofuturistă va fi tratată ca o paradigmă deschisă și în curs de extindere, care se pretează unei duble cercetări, tributară

studiilor culturale, dar axată atât pe dimensiunea politico-socială, cât și pe ipostaza literar-artistică a curentului.

3. Metode de cercetare și structura lucrării

Lucrarea de față va include atât o abordare teoretică a ficțiunii afrofuturiste, cât și o abordare analitică textuală, bazată pe metoda de „close reading” a unor opere reprezentative. Prin această îmbinare, se urmărește o relație dialogică între preocupările sociale ale afrofuturismului și crezurile estetice ale postmodernismului, bazate pe intertextualitate și hibridizare. Astfel, se vor discuta concepte de teorie literară (feminism, intersecționalism, postcolonialism, teorii ale puterii și reprezentării, deconstructivism, teorii ale textului literar postmodern) în strânsă legătură cu dubla vocație a ficțiunii afrofuturiste – mișcare socială cu specific cultural african și expresie artistică a postmodernității.

În ceea ce privește conținutul, lucrarea se concentrează pe trei scriitoare (Octavia Butler, Nalo Hopkinson și Helen Oyeyemi), o artistă muzicală (Janelle Monáe) și un dramaturg (William Shakespeare), care ilustrează în mod adecvat dubla tendință a ficțiunii afrofuturiste. Acești autori au fost selectați și prin prisma relevanței lor pentru tema unificatoare a disertației, cea a explorării în profunzime a identităților hibride în contextul postcolonialismului și postmodernismului. Astfel, primul capitol al lucrării va urmări atât demersul de replasare în centru a alterității africane, prin valorificarea unor forme de alteritate extremă, precum dizabilitatea sau mutația genică, dar și adaptarea, la estetica postmodernă, a unor elemente de parabolă biblică sau literatură a pelarinajului. Al doilea capitol analitic va avea în vedere recuperarea spiritualității și corporalității entității colonizate, dar și rutele atipice intertextuale și intercontinentale ale ficțiunii și muzicii afro-americane. În cel de-al treilea capitol analitic, ficțiunea afro-britanică va fi analizată din punct de vedere al temelor și preocupărilor specifice literaturii britanice supranaturale, în ideea că astfel de romane se opun tendințelor optimiste ale Afrofuturismului prin propunerea unor noi abordări estetice, precum realismul african sau chiar a Afropesimismul. Al patrulea capitol analitic își propune să evalueze posibilitatea de a regăsi Afrofuturismul în „clasicii progresiști” (în cazul de față, Shakespeare) și să deconstruiască estetica adaptărilor afrofuturiste ale operei lui Shakespeare.

Demersul teoretic va urmări formarea unei imagini de ansamblu asupra ficțiunii afrofuturiste, care va include originile și caracteristicile sale. Scopul este atât definirea și identificarea caracteristicilor ficțiunii afrofuturiste, precum și examinarea modului în care se

diferențiază față de genul științifico-fantastic în accepțiunea sa clasică. De la acest cadru referențial, se va merge în direcția dimensiunii anti-rasiste și anti-patriarhale a curentului afrofuturist, explicitând impactul mișcărilor sociale și politice din secolul XX asupra afrofuturismului, precum și legătura dintre feminism, intersecționalism și ficțiune afrofuturistă. În plus, se vor trece în revistă plurivalența artelor afro-americane și impactul intersectării artelor asupra textului literar afro-futurist, argumentându-se, totodată, încadrarea curentului în estetica postmodernismului, la care aderă prin complementaritatea reinterpretativă cu genuri și opere ale tradiției literare anglo-americane.

Demersul analitic al lucrării se va concretiza prin studiul practic al operelor autorilor vizați. Întrucât secțiunea teoretică a tezei se va axa pe caracteristicile ficțiunii afrofuturiste, secțiunea analitică va susține aceste caracteristici și le va detalia prin investigarea unor creații literare care relevă încadrarea atât în particular, prin confirmarea crezurilor politico-sociale ale luptei pentru egalitate și reprezentare, cât și în universal, prin racordarea la tehnicile de hibridizare a discursului literar. Astfel, dacă abordarea analitică a unui anumit autor va urmări, într-o primă parte, raportarea conținutului la orientarea social-politică a curentului, a doua parte a analizei va deconstrui mecanismele formale prin care textul afrofuturist valorizează și transformă tradiția, confirmând paradigma postmodernă, o atenție deosebită fiind acordată și dialogului cu alte arte de sorginte afrofuturistă.

Din punct de vedere metodologic, lucrarea se va folosi de metode explicativ-teoretice care să structureze argumentul tezei, dar și de metode persuasive prin care se vor compara și contrasta texte aparținând fie unui singur autor, fie provenind din surse multiple. Scopul este de a reliefa unicitatea fiecărui autor, dar și de a comenta asupra influențelor literare și a schimbului dialogic existent între autori și între tradițiile literare și artele valorificate de curentul afrofuturist.

Primul capitol este de natură teoretică și urmărește construirea mecanismului critic necesar interpretărilor textuale prezentate în capitolele analitice. Primul aspect urmărit este o invocare a celor mai cunoscute și mai influente voci din Afrofuturism, oferind o contextualizare istorică, socială și culturală a mișcării. Urmează o evaluare critică a reprezentărilor deja existente ale alterității africane în discursul științifico-fantastic tradițional, fiind abordată lipsa sistematică a unei prezențe africane autentice în sfera științifico-fantastică. În continuare, capitolul problematizează conceptele de „gen”, „intertextualitate” și „repovestire” (“retelling”) ca instrumente ale unei estetici subversive. În cele din urmă,

feminismul de culoare este adus în discuție ca modalitate de creare a unei sensibilități politice care rezonază cu nuanțele și complexitățile intersecționalității.

„Părintele spiritual” al Afrofuturismului, Octavia Butler, reprezintă punctul central al celui de-al doilea capitol, care analizează modalitățile fascinante în care Butler preia și rescrie imaginea Celuilalt pentru a ne face să punem la îndoială limitele umanității și definițiile ideilor de „gen” și „rasă”. Într-o primă instanță, temele afrofuturiste din opera lui Butler sunt prezentate în lumina propriei sale biografii și experiențe ca femeie de culoare în America unei epoci a post-reconstrucției. Trilogia *Xenogenesis* este apoi deconstruită de-a lungul a trei axe principale: Extraterestrul, Captivul și Creatorul. Fiecare dintre aceste subcapitole este menit să aducă în prim plan modalitățile prin care Butler regândește ideea de „umanitate”, în lumina relațiilor atipice de rasă și gen: în *Dawn*, oamenii sunt forțați să colaboreze cu extraterestrii pentru a ajuta Pământul să supraviețuiască; în *Adulthood Rites*, Akin, un băiat crescut de extraterestri, este capturat de un grup de oameni dintr-o comunitate supusă segregării, iar în *Imago*, o entitate jumătate om, jumătate extraterestru devine autorul propriei povești.

Al treilea capitol abordează subiectul limbajului și aduce în prim plan manifestările lingvistice hibride, creole, ale femeii de culoare, manifestări ce îmbogățesc sfera estetică și contribuie la crearea de noi idiomuri, fie în literatură, fie în muzică. Vor fi analizate lucrările a două figuri pioniere în estetica trans-culturală și trans-medială – Nalo Hopkinson și Janelle Monáe. În ceea ce o privește pe Hopkinson, conexiunile ei cu Insulele Caraibe și cu limbile creolizate ale zonei vor constitui punctul de plecare pentru o discuție despre reinventarea figurii de „trickster” într-un cadru puternic tehnologizat, în care limbajul oglindește mișcarea constantă a migranților și a informațiilor de-a lungul axelor spațial-culturale. În cazul lui Monáe, conexiunile intertextuale dintre cultura americană și imaginile prestabilite ale femeii de culoare, pe de o parte, și genurile muzicale ale creuzetului cultural american, pe de altă parte, sunt deconstruite astfel încât să dezvăluie modul în care artista creează un nou idiom afro-intelectual și afro-estetic, prin apelul la franchețea și ingeniozitatea discursului lingvistic tipic comunităților de culoare.

Următoarea analiză este dedicată unei autoare britanice, Helen Oyeyemi, a cărei reinterpretare a istoriei interacțiunilor dintre europeni și africani ridică întrebări interesante cu privire la posibilitatea reconcilierii dintre culturi și identități. În fiecare dintre cele două romane analizate în acest capitol, protagonista călătorește înapoi către rădăcinile sale și întâlnește un dublu care o face să-și pună și mai mult la îndoială identitatea culturală. *The*

Icarus Girl are în centru o fată de opt ani, cu mamă nigeriană și tată englez, care „se întoarce” în Nigeria, dar care nu își poate gestiona șocul cultural și sfășierea identității culturale decât prin crearea unui dublu nigerian, care o „asimilează”. *White Is for Witching* imaginează o tânără albă care începe să dezvolte tendințe vampirice odată ce descoperă istoria rasistă a casei părintești, transmisă din generație în generație. Capitolul va încerca să deconstruiască modalitățile prin care relațiile distructive dintre personaj și dublul său contribuie la o abordare mai sceptică și ironică a problemelor de identitate rasială.

Ultima discuție va avea în centru reinterpretarea unor texte clasice din perspectivă afrofuturistă. Având în vedere extinderea Afrofuturismului în lumea teatrului și a artelor dramatice, acest capitol va evalua posibilitatea de a vedea piesele lui Shakespeare ca manifestări precoce ale unor idei culturale progresiste, regăsite inclusiv în Afrofuturism. *Titus Andronicus* și *Antony and Cleopatra* vor fi invocate pentru a ilustra angajamentul lui Shakespeare de a reda (și de a „inventa”) umanitatea în întregul său spectru, dincolo de pre-concepțiile legate de rasă și gen. Al doilea subcapitol va analiza în detaliu o punere în scenă afrofuturistă a piesei *Much Ado About Nothing*, în încercarea de a dezvălui conexiunile dintre principiile comediei shakespeariane și principiile Afrofuturismului, două mentalități care privesc ființa umană prin prisma complexității, creativității și puterii sale de renaștere.

Prin intermediul tuturor acestor analize, lucrarea speră să aducă în lumină, dar și să încurajeze coexistența atât a artistului, cât și a politicianului în producțiile culturale desprinse din trăirea, sensibilitatea și experiența africană.

Bibliografie

Surse primare:

Butler, Octavia E. *Lilith's Brood: The Complete Xenogenesis Trilogy*. Open Road Media, 2012.

Hopkinson, Nalo. *Midnight Robber*. Grand Central Publishing, 2000.

Mon  e, Janelle. *The ArchAndroid*. Wondaland Arts Society, 2010.

Oyeyemi, Helen. *The Icarus Girl*. Bloomsbury, 2006.

Oyeyemi, Helen. *White is for Witching*. Picador, 2009.

Shakespeare, William. *Antony and Cleopatra*. Oxford University Press, 2008.

Shakespeare, William. *Much Ado About Nothing*. Oxford University Press, 2008.

Shakespeare, William. *Titus Andronicus*. Oxford University Press, 2008.

Weise, Roy Alexander. *Royal Shakespeare Company: Much Ado About Nothing*. British Broadcasting Corporation, 2022.

Surse secundare:

Adejunmobi, Moradewun. "Introduction: African Science Fiction." *Cambridge Journal of Postcolonial Literary Inquiry*, vol. 3, no. 3, 2016, pp. 265-272.

Allen, Amy & Eduardo Mendieta (eds.). *The Critical Theory of Enrique Dussel*. Penn State University Press, 2021.

Anatol, Giselle Liza. "Maternal Discourses in Nalo Hopkinson's *Midnight Robber*." *African American Review*, vol. 40, no. 1, 2006, pp. 111-124.

Anderson, Reynaldo & Charles E. Jones (eds.). *Afrofuturism 2.0: The Rise of Afro-Blackness*. Lexington Books, 2016.

Banerjee, Neelanjana. "Reinventing the Haunted House: An Interview with Helen Oyeyemi."

Fiction Writers Review, February 25, 2019.

Bate, Jonathan (ed.). *The Arden Shakespeare: Titus Andronicus*. Bloomsbury, 2018.

Beaulieu, Elizabeth Ann. *Writing African-American Women: An Encyclopedia of Literature By and About Women of Color*. Greenwood Press, 2006.

Bhabha, Homi K. *The Location of Culture*. Routledge, 1994.

Biskind, Peter. *Seeing Is Believing: How Hollywood Taught Us to Stop Worrying and Love the Fifties*. Henry Holt and Company, 2013.

Bould, Mark, and Andrew M. Butler et al. (eds.). *The Routledge Companion to Science Fiction*. Routledge, 2009.

Boyle, Elizabeth. "Vanishing Bodies: 'Race' and Technology in Nalo Hopkinson's *Midnight Robber*." *African Identities*, vol. 7, no. 2, 2009, pp. 177-191.

Brians, Paul. "Nuclear War in Science Fiction, 1945-59." *Science Fiction Studies*, vol. 11, no. 3, 1984, pp. 253-263.

Brooks, Lonny J. Avi. "Cruelty and Afrofuturism". *Communication and Critical/Cultural Studies*, vol. 15, no. 1, pp. 101-107.

Burnett, Joshua Yu. "Troubling Issues of Consent in *Dawn*." *Human Contradictions in Octavia E. Butler's Work*, ed. by Martin Japtok & Jerry Rafiki Jenkins. Palgrave Macmillan, 2020, pp. 107-119.

Callaghan, Dymphna. *Shakespeare Without Women: Representing Gender and Race on the Renaissance Stage*. Routledge, 2000.

Canavan, Gerry. "The Limits of *Black Panther*'s Afrofuturism." *Frieze Magazine*, no. 535, May 2008, pp. 1-6.

Chapman, James, and Nicholas J. Cull. *Projecting Tomorrow: Science Fiction and Popular Cinema*. Bloomsbury Publishing, 2013.

Colley, Linda. "Perceiving Low Literature: The Captivity Narrative." *Essays in Criticism*, vol. 53, no. 3, 2003, pp. 199-218.

Collins, Patricia Hill. *Black Feminist Thought*. Routledge, 2008.

Cousins, Helen. "Helen Oyeyemi and the Yoruba Gothic: *White is for Witching*". *The Journal of Commonwealth Literature*, vol. 47, no. 1, 2012, pp. 47-58.

Deleuze, Gilles & Félix Guattari. *Anti-Oedipus: Capitalism and Schizophrenia*. Viking Penguin, 1972.

Dery, Mark. "Black to the Future: Interviews with Samuel R. Delany, Greg Tate, and Tricia Rose." *Flame Wars: The Discourse on Cyberculture*. Edited by Mark Dery. Duke University Press, 1994, pp. 179-222.

Dietzel, Susanne B. "The African American Novel and Popular Culture." *The Cambridge Companion to the African American Novel*, ed. by Maryemma Graham, Cambridge University Press, 2006, pp. 156-170.

Du Bois, W. E. B. *The Souls of Black Folk*. Oxford World's Classics, 2007.

Eco, Umberto. *The Role of the Reader: Explorations in the Semiotics of Texts*. Indiana University Press, 1979.

Eshun, Kodwo. "Further Considerations of Afrofuturism." *CR: The New Centennial Review*, vol. 3, no. 2, 2003, pp. 287-302.

Fairclough, Norman. *Discourse and Social Change*. Polity Press, 1993.

Favreau, Alyssa. *Janelle Monáe's The ArchAndroid*. Bloomsbury Academic, 2021.

Gates, Henry Louis Gates Jr. *The Signifying Monkey: A Theory of African-American Literary Criticism*. Oxford University Press, 1988.

Glissant, Édouard. *Poetics of Relation*. University of Michigan Press, 1997.

Goss, Theodora & John Paul Riquelme. "From Superhuman to Posthuman: The Gothic Technological Imaginary in Mary Shelley's *Frankenstein* and Octavia Butler's *Xenogenesis*." *MFS Modern Fiction Studies*, vol. 53, no. 3, 2007, pp. 434-459.

Guy-Sheftall, Beverly. *Words of Fire: An Anthology of African-American Feminist Thought*. The New Press, 1995.

- Hall, Stuart, and Paul du Gay. *Questions of Cultural Identity*. SAGE Publications, 1996.
- Hall, Stuart. "Cultural Identity and Diaspora." *Identity: Community, Culture, Difference*, ed. by Jonathan Rutherford, Lawrence & Wishart, 1990, pp. 222-237.
- Hall, Stuart. *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. SAGE Publications, 2013.
- Hampton, Gregory J., and Kendra R. Parker. *The Bloomsbury Handbook to Octavia E. Butler*. Bloomsbury Publishing, 2020.
- Hancock, Phillip. *The Body, Culture and Society: An Introduction*. McGraw-Hill Education, 2000.
- Haraway, Donna. *The Haraway Reader*. Routledge, 2003.
- Hartman, Saidiya V. *Scenes of Subjection: Terror, Slavery, and Self-Making in Nineteenth Century America*. Oxford University Press, 1997.
- Hassler-Forest, Dan. *Janelle Monáe's Queer Afrofuturism: Defying Every Label*. Rutgers University Press, 2022.
- hooks, bell. *Ain't I a Woman: Black Women and Feminism*. Routledge, 2015.
- hooks, bell. *Black Looks: Race and Representation*. South End Press, 1999.
- Jacobs, Naomi. "Posthuman Bodies and Agency in Octavia Butler's *Xenogenesis*." *Dark Horizons: Science Fiction and the Dystopian Imagination*, ed. by Raffaella Baccolini & Tom Moylan, Routledge, 2003, pp. 91-111.
- James, Edward, and Farah Mendlesohn (eds.). *The Cambridge Companion to Science Fiction*. Cambridge University Press, 2003.
- Jenkins, Henry. *Convergence Culture: Where Old and New Media Collide*. New York University Press, 2006.
- King, Amy K. The Spectral Queerness of White Supremacy: Helen Oyeyemi's *White is for Witching*. In L. KRÖGER, M. ANDERSON (eds.), *The Ghostly and the Ghosted in Literature and Film: Spectral Identities* (pp. 59-74). University of Delaware Press, 2013.

King, Geoff. *Spectacular Narratives: Hollywood in the Age of the Blockbuster*. I.B.Tauris, 2000.

Kock Leon de. "Interview With Gayatri Chakravorty Spivak: New Nation Writers Conference in South Africa". *ARIEL: A Review of International English Literature*, vol 23, no. 3, 1992, pp. 29-47.

Kreiss, Daniel. "Appropriating the Master's Tools: Sun Ra, the Black Panthers, and Black Consciousness, 1952-1973." *Black Music Research Journal*, vol. 28, no. 1, 2008, pp. 57-81.

Lee, Judith. "We Are All Kin: Relatedness, Mortality, and the Paradox of Human Immortality." *Immortal Engines: Life Extension and Immortality in Science Fiction and Fantasy*, ed. by George Slusser, Gary Westfahl and Eric S. Rabkin, University of Georgia Press, 1996, pp. 170-182.

Loomba, Ania. *Shakespeare, Race, and Colonialism*. Oxford University Press, 2002.

Lopez, Alfred J. *Postcolonial Whiteness: A Critical Reader on Race and Empire*. SUNY Press, 2005.

Lynskey, Dorian. "Janelle Monáe: Sister from Another Planet." *The Guardian*, August 2010.

Magedanz, Stacy. "The Captivity Narrative in Octavia E. Butler's *Adulthood Rites*." *Extrapolation*, vol. 53, no. 1, 2012, pp. 45-59.

Moi, Toril (ed.). *The Kristeva Reader*. Wiley-Blackwell, 1991.

Monhanram, Radhika. *Black Body: Women, Colonialism, and Space*. University of Minnesota Press, 1999.

Morisson, Toni. The Site of Memory. In W. ZINSSER (ed.), *Inventing the Truth: The Art and Craft of Memoir* (pp. 83-102). Houghton Mifflin. 1995

Morris, Susanna M. "Black Girls Are from the Future: Afrofuturist Feminism in Octavia Butler's *Fledgling*." *WSQ: Women's Studies Quarterly*, vol. 40, no. 3-4, 2012, pp. 146-166.

Nama, Adilifu. *Black Space: Imagining Race in Science Fiction Film*. University of Texas Press, 2008.

Nelson, Alondra. "Afrofuturism." *Social Text*. 20:2 (Jul. 2002): 1-15.

- Ouma, Christopher. "Reading the Diasporic *Abiku* in Helen Oyeyemi's *The Icarus Girl*." *Research in African Literatures*, vol. 45, no. 3, 2014, pp. 188-205.
- Paravisni-Gebert, Lizabeth (2002). Colonial and Postcolonial Gothic. In J. E. HOGLE (ed.), *The Cambridge Companion to the Modern Gothic* (pp. 229-258). Cambridge University Press, 2002.
- Pickens, Therí A. "Octavia Butler and the Aesthetics of the Novel." *Hypatia*, vol. 30, no. 1, 2014, pp. 167-180.
- Pierce, N. A. "At the Crossroads: Carnival, Hybridity, and Legendary Womanhood in Nalo Hopkinson's *Midnight Robber*." *Bad Girls and Transgressive Women in Popular Television, Fiction, and Film*, ed. by Julie A. Chappell & Mallory Young, Palgrave Macmillan, 2017, pp. 211-226.
- Plisner, Andrew. "Arboreal Dialogics: An Ecocritical Exploration of Octavia Butler's *Dawn*." *African Identities*, vol. 7, no. 2, 2009, pp. 145-159.
- Porter, Jessica. "[Im]Migrating Witchcraft: Transatlantic Gothic Hybridity in *White is for Witching*." *Global Interdisciplinary Research Studies*, vol. 3, no. 1, 2013, pp. 23-38.
- Rebora, Simone. "On Fantasy's Transmediality: A Cognitive Approach." *Comparatismi*, vol. I, 2016, pp. 217-232.
- Rieder, John. "Embracing the Alien: Science Fiction in Mass Culture." *Science Fiction Studies*, vol. 9, 1982, pp. 26-37.
- Rieder, John. *Colonialism and the Emergence of Science Fiction*. Wesleyan University Press, 2008.
- Said, Edward. *Culture and Imperialism*. Chatto & Windus, 1993.
- Said, Edward. *Orientalism*. Pantheon Books, 1978.
- Shakespeare, William (trad. Leon Levițchi). „Mult zgomot pentru nimic”. *Opere complete*, vol. 4: *Henric al IV-lea, Mult zgomot pentru nimic, Henric al V-lea, Nevestele vesele din Windsor*, ed. by Leon D. Levițchi, Univers, 1985, pp. 239-336.

- Shakespeare, William (trad. Lucia Verona). „Mult zgomot pentru nimic”. *Opere IX: Eduard al III-lea, Mult zgomot pentru nimic, Macbeth*, ed. by George Volceanov, Tracus Arte, 2014, pp. 163-294.
- Sharp, Joanne P. *Geographies of Postcolonialism*. Sage Publications Ltd., 2008.
- Smith, Jeanne Rosier. *Writing Tricksters: Mythic Gambols in American Ethnic Literature*. University of California Press, 1997.
- Snodgrass, Mary Ellen. *Encyclopedia of Gothic Literature*. New York: Infobase Publishing, 2014.
- Starling, Ashley. “Beware the House that Feels: The Impact of Sentient House Hauntings on Literary Families”. *Digital Literature Review*, vol. 1, 2014, pp. 68-76.
- Stephanou, Aspasia. Helen Oyeyemi’s *White Is for Witching* and the Discourse of Consumption. *Callaloo*, vol. 37, no. 5, 2014, pp. 1245-1259.
- Stewart, Jocelyn. “Octavia E. Butler: I’m Comfortably Asocial.” *The Gazette*, March 2006.
- Stouck, Jordan. “Abjecting Hybridity in Helen Oyeyemi’s *The Icarus Girl*.” *ARIEL: A Review of International English Literature*, vol. 4, no. 2, 2018, pp. 89-112.
- Taylor, Keeanga-Yamahitta (ed.). *How We Get Free: Black Feminism and the Combahee River Collective*. Haymarket Books, 2017.
- Vizenor, Gerald. *Manifest Manners: Narratives on Postindian Survivance*. Sandman Books, 1999.
- Walcott, Rinaldo. *Diaspora, Transnationalism, and the Decolonial Project*. Duke University Press, 2020.
- Walsh, Timothy B. et al. (Eds.). *Handbook of Assessment and Treatment of Eating Disorders*. American Psychiatric Association Publishing, 2015.
- Walter, Roland. “Transculturation and Narration in the Black Diaspora of the Americas.” *Postcolonial Translocations: Cultural Representation and Critical Spatial Thinking*, ed. by Marga Munkelt, Markus Schmitz, Mark Stein, and Silke Stroh, Brill Publishers, 2013, pp. 61-76.

- Weise, Roy Alexander. 'If Sun Ra and Fela Kuti did Shakespeare: An Afrofuturist Take on *Much Ado About Nothing*'. *BBC Radio 4*. October 6, 2023.
- Weissinger, Sandra E. et al. (Eds.). (2017). *Violence Against Black Bodies: An Intersectional Analysis of How Black Lives Continue to Matter*. Routledge, 2017.
- Womack, Ytasha. *Afrofuturism: The World of Black Sci-fi and Fantasy Culture*. University of Chicago Press, 2013.
- Yancy, George. *Black Bodies, White Gazes: The Continuing Significance of Race in America*. Rowman & Littlefield, 2016.
- Yaszek, Lisa. "Afrofuturism, Science Fiction and the History of the Future." *Socialism and Democracy*, vol. 20, no. 3, 2006, pp. 41-60.
- Young, Harvey. *Embodying Black Experience: Stillness, Critical Memory, and the Black Body*. University of Michigan Press, 2010.
- Youngquist, Paul. *A Pure Solar World: Sun Ra and the Birth of Afrofuturism*. University of Texas Press, 2016.